

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหาร
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

นารี เต่าสุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
กรกฎาคม 2554

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหาร
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

นารี เต่าสุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
กรกฎาคม 2554
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

A STUDY ON THE RELATIONSHIP BETWEEN COMPETENCY AND INTERNAL
SUPERVISION OF THE ADMINISTRATORS IN AYUTTHAYA PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE, AREA 1

NAREE TAOSUWAN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

July 2011

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1
โดย	นารี เต้าสุวรรณ
สาขา	การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.อมรรัตน์ สนั่นเสียง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ดร.ชิดชัย สนั่นเสียง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร แมลงภู)

.....กรรมการ

(ดร.อมรรัตน์ สนั่นเสียง)

.....กรรมการ

(ดร.ชิดชัย สนั่นเสียง)

.....กรรมการ

(ดร.สาธิต รื่นเรืองใจ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

.....อธิการบดี

(ดร.บุรพาทิศ พลอยสุวรรณ)

กรกฎาคม พ.ศ. 2554

นารี เต้าสุวรรณ. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับกระบวนการนิเทศภายในของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา. อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.อมรรัตน์ สนั่นเสียง, ดร.ชิตชัย สนั่นเสียง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษากระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในปีการศึกษา 2552 จำนวน 140 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมสมรรถนะอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ สมรรถนะด้านจริยธรรม สมรรถนะด้านความร่วมมือร่วมใจ สมรรถนะด้านการบริการที่ดี สมรรถนะด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ และสมรรถนะด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์
2. กระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ การสำรวจความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา การวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศภายใน การปรับปรุงแก้ไข และการประเมินผลการนิเทศ
3. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรทั้งสองมีความแปรปรวนร่วมกัน

Naree Taosuwan. (2554). **A Study on the Relationship between Competency and Internal Supervision of the Administrators in Ayutthaya Primary Educational Service, Area 1.** Master Thesis, M.Ed. (Educational Administration). Phranakhon Si Ayutthaya : Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Advisory committee : Dr. Amonrat Sananseang, Dr. Chidchai Sananseang.

ABSTRACT

This research aims to : 1) study the competency of school administrators; 2) examine the school administrators' supervision; 3) investigate the relationship between the school administrators' competency and their supervision within schools under Ayutthaya Primary Educational Service, Area 1. The sample group consisted of 140 school administrators working in Ayutthaya Primary Educational Service, Area 1 in the 2009 academic year. The research instrument was five – point rating scale questionnaires. Statistical analysis was performed in terms of mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. The findings indicated as follows :

1. The competency level of school administrators was high, namely, ethics, collaboration, good service, expertise, and achievement-based respectively.
2. The process of supervision within schools was performed at a high level regarding a survey for school needs, planning, supervision, and evaluation .
3. The school administrators' competency related to their supervision with a statistically significant level of .05. Both shared 44% of variance.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วย ความกรุณา แนะนำ ช่วยเหลือ ตลอดจนให้ความรู้ แนวคิด และคำปรึกษาเป็นอย่างดียิ่งจาก ดร.อมรรัตน์ สนั่นเสียง อาจารย์ที่ปรึกษาและดร.ชิตชัย สนั่นเสียง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำแนะนำตั้งแต่เริ่มดำเนินการศึกษางานเสร็จสิ้นสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร แมลงภู ประธานคณะกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และ ดร.สาธิต รื่นเรืองใจ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา ที่ให้ความสนับสนุน อนุเคราะห์ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการทดลอง ในการทำวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วง ได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีส่วนดี มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนหรือการค้นคว้าวิจัย ต่อไป ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแก่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ ท่านผู้มีพระคุณทุกท่าน

นารี เต่าสุวรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
สมมติฐานการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา	9
แนวคิดและความสำคัญเกี่ยวกับสมรรถนะ	9
ความหมายของสมรรถนะ	11
ประเภทของสมรรถนะ	13
องค์ประกอบของสมรรถนะ	17
สมรรถนะผู้บริหารตามแนวคิดของนักวิชาการ	19
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา.....	21
ความหมายของการนิเทศการศึกษา.....	21
จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา.....	23
ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา.....	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	หลักการนิเทศการศึกษา.....	27
	ประเภทของการนิเทศการศึกษา.....	29
	แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน	30
	ความหมายของการนิเทศภายใน โรงเรียน	30
	จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายใน โรงเรียน	31
	ความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน	34
	หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศ	36
	กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน.....	37
	ขอบข่ายและกิจกรรมงานนิเทศภายใน โรงเรียน	42
	ผู้นิเทศและบทบาทของผู้นิเทศภายใน โรงเรียน	45
	ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับกระบวนการนิเทศภายใน.....	49
	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1	
	กับสมรรถนะและกระบวนการนิเทศภายใน	52
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
	สรุปหลักการและแนวคิดที่นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดและสมมติฐาน	
	ในการวิจัย.....	59
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	60
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
	การวิเคราะห์ข้อมูล	64
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	65

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 66
	ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้บริหารสถานศึกษา..... 66
	ตอนที่ 2 สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 68
	ตอนที่ 3 กระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา..... 74
	ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับกระบวนการนิเทศ ภายในของผู้บริหารสถานศึกษา..... 80
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 82
	สรุปผลการวิจัย..... 82
	อภิปรายผล 83
	ข้อเสนอแนะ..... 86
	บรรณานุกรม..... 88
	ภาคผนวก 97
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือในการวิจัย หนังสือขอเรียนเชิญ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย 98
	ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อทำการวิจัย..... 105
	ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย..... 107
	ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิ (IOC)..... 117
	ประวัติย่อผู้วิจัย 124

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	61
2	จำนวน และร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามสถานภาพส่วนตัว.....	67
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา.....	68
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สมรรถนะด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	69
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สมรรถนะด้านการบริการที่ดี ของผู้บริหารสถานศึกษา	70
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สมรรถนะด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญ ในงานอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา.....	71
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สมรรถนะด้านจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา	72
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สมรรถนะด้านความร่วมมือ ของผู้บริหารสถานศึกษา	73
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหารสถานศึกษา	74
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการนิเทศภายใน ด้านการสำรวจ ความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา.....	75
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการนิเทศภายใน ด้านการวางแผน การนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา	76
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการนิเทศภายใน ด้านการ ดำเนินการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา.....	77
13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการนิเทศภายใน ด้านการ ประเมินผลการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา	78
14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการนิเทศภายใน ด้านการปรับปรุง แก้ไขของผู้บริหารสถานศึกษา	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
15	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหารสถานศึกษา	80
16	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างคะแนนสมรรถนะ กับกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา และค่าสัมประสิทธิ์ ของการกำหนด.....	81

สารบัญญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	5
2 สมรรถนะเป็นส่วนประกอบที่เกิดขึ้นมาจากความรู้ ทักษะ เจตคติ	18
3 กระบวนการนิเทศการศึกษาของ สจ๊ด อุทรานันท์ (แบบ PIDRE).....	38
4 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการนิเทศตามกระบวนการนิเทศภายใน กรมวิชาการ	40